

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΘ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Α')

Ἀθήνα, 1 τοῦ Μάρτη 1922

ΑΡΙΘ. 756 (ΦΥΛ. 5)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ : Πεζὰ τραγούδια (Συλλογίματα...—Κουρσάκος—Καὶ μέσα στις φλόγες),
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ : Ἀνέκδοτα γράμματα πρὸς τὸν Ντίντριχ.
ΛΙΝΑ ΣΤΕΦΑΝΗ : Παραμῦθι.
ΑΝΤΩΝΗΣ Ν. ΜΑΝΙΚΗΣ : Ὁ κουρέας τοῦ Λόχου.
Σ. ΒΑΡΙΑΝΟΣ : Παιδικὲς ἱστορίες.
Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα καὶ Πράγματα.
ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ : Τραγούδι.
Δ. ΠΟΜΟΝΗΣ : Ἔχω φίλους...
Α. ΒΕΚΙΑΡΕΛΗΣ : Ἀποχαιρετισμός.
ΦΩΦΩ ΒΙΘΥΝΟΥ : Μάσκες.

Π. ΚΑΠΑΣΑΚΑΛΗΣ : Κάποιον πάθος.
Π. ΠΑΡΗΣ : «Μικρὴ—γαλῆς».
ΜΑΚΒΕΘ : Σούνιο.
ΣΤ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ : Ταξίδι.
Κ. ΔΑΝΕΖΗΣ : Ἀπόβροχο.
Α. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ : Σὺν ὄνειρο.
Μ. ΑΒΔΙΚΟΣ : Τὸ τραγούδι τοῦ μεροδουλιού.
ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ : Τὸ παράπονο τοῦ μαρμάρου.
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ : Νεοελληνικὴ φιλολογία. — Ἑλλ. περιοδικά. — Φιλολογικὲς ὁμιλίαι. — Ἐξὴν Φιλολογία. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Στὸν ἀληθινὸ πανέρα καὶ φίλο

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΑΙ...

Ἀκούω τὸν κρότο τῶν πυροβόλων καὶ συλλογιέμαι τὸ νόημά τους :

— Τὶ μυστικὰ νὰ φέρνει τὸ βλήμα, τί λόγια νὰ λέει στὸν αἰθέρα ἢ ὄβριδα ; Ἔνα τέτοιο γλυκὸ σφύριγμα, —κάτι σὰν πίφερο στὴν ὠραιότερη ἔκφραση, μπορεῖ νὰ κρύβει μέσα του τὸ θάνατο, τὴν καταστροφή ; Καὶ ποῖο χέρι, ναί, ποῖο χέρι τὸ ρύθμισε νὰ σκοτώσει, νὰ καταστρέψει ;

Λέω πῶς μέσα σὲ κάθε ὄβριδα κρύβεται κάποιον πνέμα καὶ κάποια ζωὴ. Ὅσο καὶ νὰ προφυλαχτεῖς, θὰ σ' ἀνταμώσει· θὰ σοῦ γελάσει κόκκινα, ματωμένα, θὰ σοῦ γελάσει μπορεῖ λευκά, παρθενικά...

Σφουράει·

— Ἔρχομαι, σοῦ λέει· Ἄνθρωπε, εἶμαι δῶ. Διψᾶω γιὰ αἷμα. Δὲ θὰ δεῖς τὸν ἥλιον αὔριο. Μὴν κρύβεσαι !

Καὶ ἀδύνατο· θὰ σὲ βρεῖ ὄλου καὶ ἄν εἶσαι. Μέσα στὴ γραμμὴ τῆς φωτιᾶς, δῶ σὲ μὴν ἄκρη νὰ νείρσαι, στὸ βράχο ἐπάνω ἀγναντεύοντας.

Γι' αὐτὸ συλλογιέμαι καὶ λέω :

— « Δὲν ὑπάρχει τίποτε ὠραιότερο ἀπὸ τὸ νὰ ξαίρεις τὴ Μοῖρα Σου καὶ νὰ περνᾷς τὴ ζωὴ τραγουδώντας. Μὴ ὄβριδα καὶ ἡ ζωὴ. Σήμερα πέρασε μακριὰ καὶ δὲ σὲ χτύπησε. Αὔριο, ἐκεῖ πού τραγουδοῦσες ἀξέγνοιαστος σ' ἔριξε ματωμένο στὸ χῶμα.

Θαυμάζω ἐκείνους πού ξαίρουνε τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς καὶ ὅμως τὴ νικᾶνε μὲ τὴ θέληση καὶ τὸ σαρκασμὸ. Στιγμὲς—στιγμὲς μὲ συγκινεῖ περισσότερο σὰν πνέμα ὁ Κάλιμπαν, παρὰ ὁ Ἄριελ, πού ὅτε περάσει σκορπάει χαμόγελα εἰρωνικά. Καὶ θαυμάζω ἐκείνους πού εἶτε στὸν πόλεμον πολεμιστὲς, εἶτε στὴ ζωὴ ἀγωνιστάδες, ἔχουνε τὴ δύναμη νὰ περάσουνε μὲ τὸ μέτωπο ψηλὰ μὲς ἀπ' τὴ βροχὴ τῶν ὀβριδῶν γιὰ νὰ κατακτήσουνε οἱ πρῶτοι ἓνα λόφο ἐχθρικό, οἱ δεῦτεροι ἓνα βράχο, τὸν ἀκατάλυτο βράχο πού λέγεται Ζωή.

ΚΟΥΡΣΑΚΟΣ *

Μὲ παριανὸ καίμι θὰ σκίσω τὸ πέλαγον

*) Ἔχω ὑπόψιν μου τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς δυναστείας τῶν Ἑνετῶν στὴς Κυκλάδες. Τότε μὲ τὸ βασίλειον τῆς Βενετσιάνικης ἐπικρατείας, ἀστράφει πλάι στὸ μισοφύγαρον τῶν Τούρκων καὶ τ' ἄλικο φλάμπουρο τῶν Κουρσάκων τοῦ Αἰγαίου. Γνωστὸ εἶναι πῶς αἰματοχόροι πειρατὲς σὰν τὸν Κούρτογλου κατὰ τὸ 1532 καὶ κατόπιν ἄλλοι, ὅπως εἶναι ὁ περιβόητος Angelo Maria Vitaly Colonello, ἐπέβαλλαν λύτρα στὰ βασιλεμένα πιά Δουκάτα καὶ γενήματα σχεδὸν Κύριοι αὐτοὶ τ' ἀνοιχτοῦ καὶ ἐλεύτερον πελάγου.

Περὶ σφόδρα θὰ μποροῦσε νὰ βρεῖ κανεὶς, ἔχτος ἀπ' ὅσα εἶναι στὴν « Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος » τοῦ Σ. Λάμπρου κ. ἄ., καὶ σὲ δυὸ ἀξιόλογες μελέτες πού ἔχω μπροστά μου. Ἡ πρώτη τοῦ κ. Γ. Ναυπλιώτου « Ἐκατονταεπιταλιανῆς τῆς Πάρου τὰ σωζόμενα », τυπωμένη σὲ βιβλίον στὴν Ἀθήνα στὰ 1912, καὶ ἡ δευτέρα τοῦ κ. Χρύσανθου Σουμαριόπου, τοῦ ἐθνευτικού αὐτοῦ πρεσβύτου, πού εἶχα τὴν τιμὴ νὰ γνωρίσω στὴ Νάξο, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1920, δημοσιευμένη στὴ Συριανὴ ἐφημερίδα « Ἀθήνη », σὲ πέντε συνεχῆ φύλλα, τοῦ Ἀπριλίου καὶ Μαΐου τοῦ 1915 μὲ τὸν τίτλον « Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Νάξου ».

Π. Δ. Τ.

και πειρατής θ' ανοιχτώ στο Αιγαίο, και κουρσάρος και Καταλάνος έρημωτής. Μέσα μου βράζει σαν το σκνάτο κρασί το αίμα μου κ' οι φλέβες μου σα νεροσυρμές χαράζουν στο λαιμό και στα χέρια μου. Κρατάει ή γεννιά μου απ' ακατάλυτο δρυ και το κοῦρσος είναι ή ζωή και το πλοῦτος μου.

Νά, τὰ δουκάτα προβάλλουν, στα σμαραγδονήσια του Αιγαίου, ένα — ένα. 'Ο κόλπος της Σάντα—Μαρίας πού μ' έδέχτη, ορμητήρι ως γενει στο πρώτο ταξίδι.

Με λιθάρι παριανό στα χέρια μου τη δύναμη και το 'Εγώ μου θα επιβάλλω. Ποιό τ' όνομα του Δόγη, και ποιά γαλέρα, και ποιό Κάστρο μπροστά μου; 'Αφέντης έγω και διπλή βούλα στη διάτα μου επάνω :

«Όσοι καρποί κι όποια συγκομιδή, κι ό,τι καλό το Δουκάτο παράγει, σ' έμένα τον 'Ενα, τον αφέντη του Αιγαίου.

«Κι ακόμη θέλω — και το θέλω μου είναι προσταγή για σās — κοράσι σαν τὰ κορά της 'Αντρος κρουσιαλλενια νερά, θέλω κοράσι με κορμί λαξεμένο λυγνίτη απ' την Πάρο, με χείλια σαν μπουμπούκια πού δεν τ' άγγιζε ό ήλιος, με στήθια πού νάναι σκληρά σα Ναξιώτικα κίτρα, — γυναίκα μου να την κάνω, τιμή και καμάρι δικό Σας...»

Κι όταν όλα γενούνε όποις πρέπει, κι όταν σφάξω κ' έρημώσω τριγύρα, όταν φραθεί της καρδιάς μου ή γνώμη, τότε, με γαλέρα βενετσιάνικη τώρα θα γυρίσω ξανά στις Σάντα—Μαρίας το γαλήνιο λιμάνι.

Και θάμαι πειρατής έγω, και κουρσάρος θάμαι και Καταλάνος—πιδ κι απ' τον Τουρκο έρημωτής.

Μέσα μου βράζει το αίμα μου σαν τ' σκνάτο κρασί και θάμαι τζορνεο έγω, το ζυγιασμένο στα νύχια, για καινούριο ταξίδι.

ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΗΣ...

Κατεβαίνει περίλυπος απ' τη ράχη του βουνοῦ, μ' ένα κόκκινο ματήλι στο λαιμό, και τραγουδάει :

Κι αν περνās, κι αν δεν περνās
τα κουντούρια σου χαλās. . . .

Είναι ό Τζόλας ! Στρατιώτης κι αυτός, όπως όλοι. 'Εξυπνα μάτια, κατακάθαρα. Και με το νησιώτικο χρώμα στη φωνή και στο θώρι.

Με ήλιο και με βροχή, με κανονίδι και με γαλήνη, άξένοιαστος αυτός, τραγουδάει με τη παραχακτικά ραγισμένη του φωνή τον άτυχο έρωτά του, σα να μην ξαίρει πού βρίσκεται, σα να μη νιώθει τι γίνεται γύρω του, βυθισμένος σ' έναν κόσμο δικό του, τραγουδάει με τ' άηδόνια και τὰ κοτσούφια και περνάει τον καιρό του σα νάναι στοῦ νησιού του τὰ βράχια και να δεματιάζει θυμάρι και φρύγανα.

Το χιονόνερο τότε δέρνει τότε και τότε ξεσπάει τριγύρω του ή μανία του πολέμου. Κι αυτός τί να σκέπτεται άραγε ; Κανένας δεν ξαίρει ! 'Άλλοι χαζο τότε λένε κι άλλοι τότε κλάζουνε τρελλό. Τὰ μάτια του όμως πού έχουνε κρατήσει ελη την ξαστεράδα του χαριτωμένου νησιού του, και το παιδικό τ' άθώοτατο γέλιο του νησιώτη, άλλην απάντηση δίνουνε κ' ή άδιαφορία του σ' όλα, τότε δείχνει σαρκαστή και φιλόσοφο,—και μέσα στις φλόγες ακόμη έρωτεμένο με την πρώτη ζωή του.

Τραγουδάει τον έρωτά του. 'Ανεβαίνει στα βράχια σαν το κυνηγημένο άγρίμι και τότε σκορφαλώνει στις άχλαδιές τις άτίναχτες και τότε χάνεται στο φράχτη και μαζεύει βατόμουρα. Σε κάθε του κίνηση όμως δεν ξεχνάει το μεγάλο καημό του. Και ενώ οι άλλοι του φωνάζουνε τόσα, εκείνος με τη παραχακτικά ραγισμένη του φωνή, άδιάφορος σ' όλα, τραγουδάει σαν πρώτα :

Κι αν περνās, κι αν δεν περνās
τα κουντούρια σου χαλās. . .

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ